

Wegschap

Tunnel Dordtse Kil

Begroting 2021

Concept
Begroting 2021

Inhoud

1.	Uitgangspunten	4
2.	Programmabegroting	6
2.1	Programma	6
2.2	Weerstandsvermogen en financiële positie	8
2.3	Renterisiconorm, liquiditeit en kasgeldlimiet	9
2.4	Overige financiële kengetallen	10
2.5	Onderhoud kapitaalgoederen	12
2.6	Risicoparagraaf	15
3.	Financiële begroting	19
3.1	Begrote saldo van baten en lasten	19
3.2	Toelichting op het overzicht van baten en lasten	20
3.3	Geprognosticeerde balans	22
3.4	Toelichting op de geprognosticeerde balans	23
3.5	Meerjarenbegroting	24
3.6	Overzicht taakveld	25
4.	Bijlagen	26
4.1	Staat van leningen	26
4.2	EMU-Saldo	27
4.3	EMU-Enquête	27
5.	Vaststelling	28

1. Uitgangspunten

Voor u ligt de begroting 2021 en de meerjarenbegroting tot en met 2025 van het Wegschap Tunnel Dordtse Kil. De begroting is een instrument dat op hoofdlijnen de doelen, intenties en activiteiten van het Wegschap voor 2021 aangeeft.

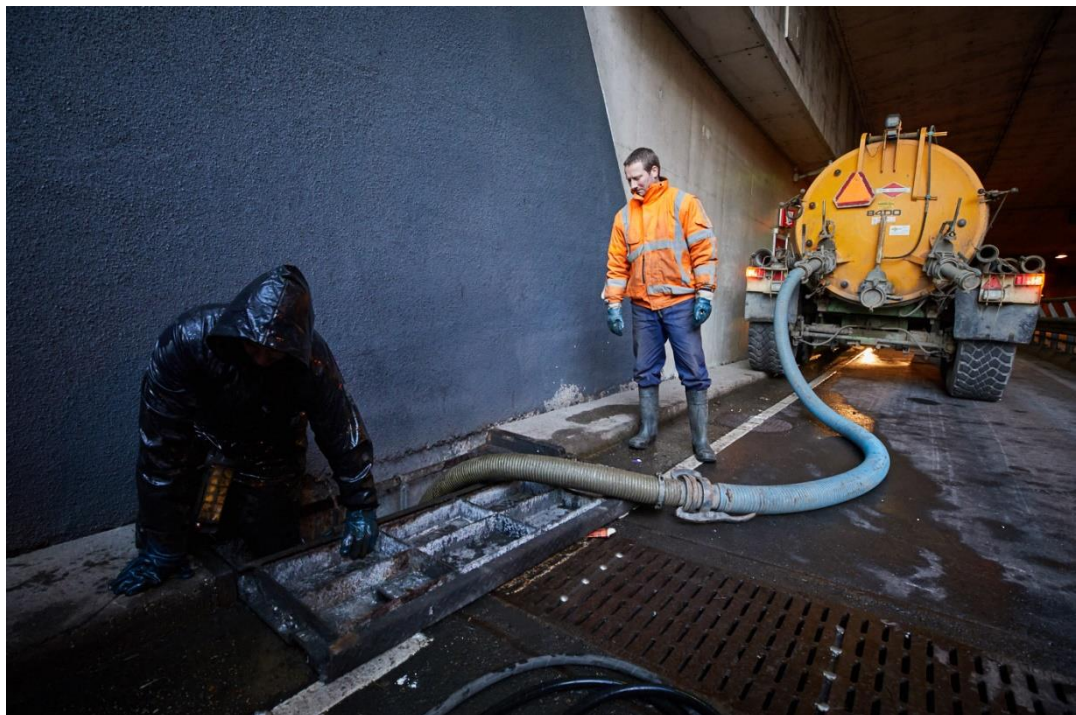
Daarnaast is deze begroting samengesteld op basis van:

- Beleid.
- Effecten van de investeringen.
- Loon- en prijsontwikkelingen.
- Verwachte renteontwikkelingen.
- Verwacht verkeersaanbod.
- Exploitatiebijdrage.
- Meerjarenperspectief.

Beleid

Het beleid van het Wegschap is er op gericht om weggebruikers een veilige doortocht door de tunnel te bieden. Hierbij wordt gestreefd naar een zo gering mogelijke bijdrage van de garanten en naar zo laag mogelijke toltarieven.

Daarnaast zet het Wegschap zich in voor het zo goed als mogelijk onderhouden en in stand houden van haar kapitaalgoederen.

Effecten van de investeringen

Bij het opstellen van de (meerjaren)begroting is rekening gehouden met de verwachte investeringen welke volgen uit het renovatieplan.

De eerste kosten voor de renovatie zijn 2018 aangevangen met engineeringkosten. In 2021 en 2022 zullen naar verwachting de werkzaamheden worden uitgevoerd. In het voorjaar zal het werk worden opgeleverd, waardoor de hieruit volgende kapitaallasten voor het eerst in 2023 effect hebben.

De hierbij behorende engineeringkosten zullen worden geactiveerd.

Loon- en prijsontwikkelingen

Voor 2021 is gerekend met een loonontwikkeling van 3,5%. Daarnaast is rekening gehouden met een uitbreiding van het aantal fte's. Dit is noodzakelijk gebleken voor zowel de backoffice, voor het borgen van een stabiele organisatie, als voor de frontoffice. Dit laatste heeft te maken met de toename van de verkeersdruk.

In de bestuursvergadering van het Algemeen Bestuur in het najaar van 2018 is afgesproken om In vervolg hierop is de adjunct-directeur en een administratief medewerkster aangenomen.

Verwachte renteontwikkelingen

Onder invloed van de actuele economische situatie zijn de huidige rentestanden bijzonder laag.

De rente voor lang geld beweegt zich op dit moment onder de 1,0%.

Het uitspreken van een verwachting ten aanzien van de renteontwikkelingen op lange termijn is geen eenvoudige zaak. In de liquiditeitenplanning is gerekend met kredieten in 2020 en 2021 van € 41,5 mln. Hiervan is € 28,5 in 2019 al gecontracteerd. In 2020 zal € 5 mln. moeten worden aangetrokken en nog eens twee maal € 4 mln. in 2021 en 2022. Bij de aan te trekken kredieten is uitgegaan van een rentepercentage van 0,2%. Deze leningen zijn in de begroting verder doorgerekend.

Verwacht verkeersaanbod

Jaarlijks is er sprake van een toename van het verkeersaanbod. Ook januari en februari 2020 laat ten opzichte van 2019 een positieve ontwikkeling zien. In de meerjarenbegroting wordt, gegeven deze ontwikkelingen, uitgegaan van een jaarlijkse groei van het verkeersaanbod van + 0,5%.

Echter, evenals in 2020 is in 2021 ook gerekend met verminderd verkeersaanbod i.v.m. de renovatie van het tolplein.

Exploitatiebijdrage

De financiële positie van het Wegschap laat toe dat de exploitatiebijdrage in 2020 is teruggebracht van € 775.000,- naar € 400.000,-. Voor de jaren 2021 en verder is de exploitatiebijdrage vastgesteld op € 50.000,- per jaar. Zowel in de begroting 2021 als de meerjarenbegroting is deze lagere bijdrage verwerkt.

Meerjarenperspectief

Voor het meerjarenperspectief zijn de rente- en afschrijvingslasten meerjarig doorgerekend. Ook bij de verwachte inkomsten is uitgegaan van de huidige prijsstelling van de tarieven. Met betrekking tot de loonkosten is zo goed als mogelijk rekening gehouden met de te verwachten loon-ontwikkelingen, extra inzet van tolbeambten en extra bezetting op kantoor.

2. Programmabegroting

2.1 Programma

Het Wegschap Tunnel Dordtse Kil voert het beheer en de exploitatie van een niet-openbare toltunnel onder de Dordtse Kil tussen Dordrecht en de gemeente Hoeksche Waard, inclusief de daarbij behorende wegen, gebouwen en het tolplein. Tot haar taak behoort tevens het bevorderen van het gebruik van de tunnel en het heffen van tolgelden tegen zodanige tarieven dat een rendabele exploitatie is gewaarborgd. Hierbij dient de veiligheid, zoals ook voorgeschreven in wet- en regelgeving, van de weggebruiker en de medewerkers altijd te zijn geborgd. Dit programma wordt toegeschreven aan één taakveld, namelijk “Verkeer & Vervoer”.

Veiligheid

Om de veiligheid te borgen dienen de wegen en de tunnel goed onderhouden en aangepast te worden aan de vigerende regelgeving. Het Wegschap stelt zich ten doel deze ontwikkelingen op de voet te volgen en in een zo vroeg mogelijk stadium ook actief betrokken te worden bij de relevante ontwikkelingen. Met betrekking tot de tunnel wordt voldaan aan de Warvw¹ en onder meer de bouwregelgeving. Hierop is ook de openstellingvergunning, verleend door het bevoegd gezag i.c. Burgemeester en Wethouders van de gemeente Dordrecht, gebaseerd.

---

¹ Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels

Terrorismebestrijding en cybercriminaliteit

In het kader van terrorismebestrijding heeft het Ministerie van Veiligheid en Justitie de Kiltunnel aangewezen als een van de vitale objecten. De tunnel is dan ook aangesloten op het 'Alerteringsstelsel terrorismebestrijding'. In samenwerking met de politie heeft de Kiltunnel een matrix opgesteld met maatregelen die genomen worden bij dreigende terroristische activiteiten. Het betreft hier voornamelijk maatregelen in organisatorische zin. Ten aanzien van het voorkomen van cybercriminaliteit heeft de Kiltunnel organisatorische, hardware- en softwarematige maatregelen genomen en is zij bovendien aangesloten bij de werkgroep ISAC-tunnels².

Beschikbaarheid

Voor het ontsluiten van met name het oostelijk deel van de Hoeksche Waard is men voornamelijk aangewezen op de Kiltunnel. Het is daarom van belang dat de tunnel voor het wegverkeer een hoge beschikbaarheid heeft. Dit betekent dat weggebruikers, uitgezonderd bij ongevallen of oefeningen, altijd van de tunnel gebruik kunnen maken. Daarbij heeft een hoge beschikbaarheid natuurlijk ook direct invloed op de tolopbrengsten.

De Kiltunnel is ook opengesteld voor categorie C-stoffen, zodat licht ontvlambare vloeistoffen, zoals benzine, door de tunnel getransporteerd mogen worden. Omdat de Heinenoordtunnel tot na de renovatie van de Heinenoordtunnel gesloten is voor deze transporten, is de beschikbaarheid van de Kiltunnel voor deze sector extra belangrijk.

Met uitzondering tijdens 2 omvangrijke ongevallen in de zuidbuis, enkele oefeningen door de hulpverleningsdiensten -die enkele uren in beslag hebben genomen- en twee weekeindafsluiting voor onderhoudswerkzaamheden is de tunnel de afgelopen 20 jaar 100% beschikbaar geweest voor het wegverkeer.

Onderhoud

Juist en tijdig correctief en preventief onderhoud aan civiele constructies en de technische installaties moet voorkomen dat de tunnel korte of langere tijd voor het wegverkeer gesloten moet worden. Het volgen van een actueel en goed instandhoudings- en beheerplan is van groot belang om de kapitaalgoederen in goede staat te houden, waardoor de levensduur van de tunnel niet tijdsgebonden is.

Ondanks alle onderhoudsinspanningen is veroudering, slijtage en onder meer functieverlies niet te voorkomen. Daarom zullen de tunnel en het tolplein een omvangrijke renovatie ondergaan. In 2019 is voor dit werk een Europese aanbesteding gehouden waarna de combinatie Mourik Dynniq in september 2019 opdracht heeft gekregen voor de verdere engineering van het werk. Deze engineeringfase zal medio 2020 worden opgeleverd waarna het daadwerkelijke werk aan deze combinatie kan worden opgedragen.

Naar verwachting en planning zal dit renovatiewerk in het voorjaar van 2022 worden opgeleverd.

Programmabaten en -lasten

Gestreefd wordt om de toltarieven onveranderd laag te houden en niet te indexeren. De huidige tarieven zijn sinds 2011 ongewijzigd gebleven. Pas wanneer daartoe noodzaak is zullen de tarieven, na bestuursbesluit, worden verhoogd.

De baten en lasten behorende bij het hiervoor omschreven programma zijn in onderstaand overzicht weergegeven.

Overzicht programma en overige baten en lasten		
Omschrijving	Baten	Lasten
Totaal programmabaten	7.738	
Bijdrage garanten	50	
Totaal programmalasten		2.000
Bestuurskosten		20
Overhead		831
Treasury		236
Onvoorzien		0
VPB		0
Totalen	7.788	3.088
Gerealiseerd resultaat	4.700	

Bedragen x € 1.000,-

2.2

Weerstandsvermogen en financiële positie

Het weerstandsvermogen geeft een indicatie van de mate waarin het Wegschap in staat is om financiële tegenvallers op te vangen, zonder dat het programma in gevaar wordt gebracht. In de risicoparaagraaf zijn de risico's benoemd en is de benodigde weerstandscapaciteit berekend. Het aanhouden van weerstandsvermogen is bedoeld voor het opvangen van de risico's in de bedrijfsvoering. Er is een drietal exploitatierisico's te onderscheiden. In de eerste plaats is dit het volume aan verkeer. Een lager volume betekent direct lagere baten uit tol. Daarnaast risico's met betrekking tot de rentekosten en de onderhoudskosten. Immers, hogere rentelasten en/of onderhoudskosten leiden tot hogere exploitatiekosten.

Deze risico's worden afgedekt met de algemene reserve (het eigen vermogen) en/of het positieve resultaat van baten en lasten.

Het eigen vermogen heeft ultimo 2019 een saldo van € 1,8 mln. Vermeerderd met het exploitatieresultaat van 2019 is de omvang van het eigenvermogen gegroeid naar € 2,9 mln. Als laatste zijn er nog mogelijkheden om een beroep te doen op de eigenaren die garant staan voor een sluitende exploitatie en/of om de toltarieven te indexeren. Een aanpassing van de toltarieven geschiedt bij bestuursbesluit en kan binnen het lopende jaar plaatsvinden.

In navolgende tabel wordt de beschikbare financiële weerstandscapaciteit gerelateerd aan de benodigde weerstandscapaciteit zoals die is berekend. Het doel voor het weerstandsvermogen is een ratio >1 (voldoende) als waardering. In de kolom "Begroting 2021" is het werkelijke exploitatieresultaat van 2019 en het begrote resultaat van 2020 verwerkt.

Weerstandsvermogen	2020	Begroting 2021	Ratio weerstandsvermogen	Waardering
Beschikbare weerstandscapaciteit				
Algemene reserve 2019	€ 1.854	€ 2.944	> 2	Uitstekend
Storting uit exploitatieresultaat 2019	€ 1.089		1,5 - 2,0	Ruim voldoende
Begroot resultaat 2020		€ 3.718	1,0 - 1,5	Voldoende
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 2.943	€ 6.662	0,8 - 1,0	Matig
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 813	€ 809	0,6 - 0,8	Onvoldoende
Weerstandsvermogen	3,62	8,24	< 0,6	Ruim onvoldoende

Bedragen x € 1.000,-

2.3

Renterisiconorm, liquiditeit en kasgeldlimiet

Twee elementen uit de 'Wet Financiering decentrale overheden' (FIDO) zijn de kasgeldlimiet en de renterisiconorm. Beiden worden periodiek getoetst aan de norm en verwerkt in interne rapportages.

Op grond van de huidige vooruitzichten is het financieringsrisico van het Wegschap voor 2021 en verder zeer gering.

Voor de uitvoering, die naar verwachting zal starten in 2021, worden in 2019 leningen aangetrokken met aflossingsverplichtingen voor het eerst in 2022. Volgens het financieringsplan is totaal een lening pakket voorzien van € 36,5 mln. Daarnaast is er nog ruimte om voor zogenaamde tegenvallers tijdens de renovatie extra geld aan te trekken. De voortgang van het werk maakt het overigens noodzakelijk dat in 2020 een lange lening zal moeten worden aangetrokken van € 5 mln.

Renterisiconorm

Het renterisico op de vaste schuld wordt berekend door te bepalen welk deel van de langlopende leningen in enig jaar moet worden geherfinancierd. Wettelijk is vastgesteld dat 20% van het begrotingstotaal van de vaste schuld onderhevig mag zijn aan renteherziening en herfinanciering. Door middel van deze norm wordt een kader gesteld waarmee een zodanige opbouw van de langlopende leningen wordt bereikt, dat het renterisico in voldoende mate wordt beperkt.

Echter, vanaf de introductie van de renterisiconorm hanteert het Wegschap 20% van de leningportefeuille als norm. Gezien het kapitaalintensieve karakter van het Wegschap en de relatief lage omvang van de exploitatiebegroting in relatie tot de investeringen in de tunnel en daarmee samenhangende leningportefeuille, doet deze interpretatie van de norm het meest recht aan de bedoeling van de renterisiconorm (inzicht in mogelijke renterisico's bij herfinanciering of renteherziening). Deze interpretatie benadert ook de omvang van de norm bij gemeenten het meest.

Overigens heeft in de praktijk de renterisiconorm voor het Wegschap geen betekenis omdat er geen sprake is van herfinancieringen en renteaanpassingen.

Omschrijving	Renterisiconorm		
	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
1a Renteherziening op vaste schuld o/g	-	-	-
1b Renteherziening op vaste schuld u/g	-	-	-
2 Renteherziening op vaste schuld	-	-	-
3a Nieuw aangetrokken vaste schuld	-	-	-
3b Nieuw uitgezette lange leningen	-	-	-
4 Netto nieuw aangetrokken vaste schuld	28.500	-	5.000
5 Betaalde aflossingen	4.592	4.619	4.648
6 Herfinanciering	-	-	-
7 Renterisico op vaste schuld	-	-	-
8 Stand van de vaste schuld	44.695	11.576	48.428
9 Vastgesteld percentage	20%	20%	20%
10 Renterisiconorm	8.939	2.315	9.686
11a Ruimte onder de renterisiconorm	<u>8.939</u>	<u>2.315</u>	<u>9.686</u>
11b Overschrijding renterisiconorm	-	-	-

Bedragen x € 1.000,-

Liquiditeit

De rentebetalingen en aflossingen zijn regelmatig over het jaar gespreid. Omdat ook de hoogte van de maandelijkse inkomsten uit de passages goed voorspelbaar zijn, zijn er voor de lopende exploitatie geen liquiditeitsproblemen. Indien de feitelijke ontwikkelingen niet conform deze prognose verlopen, zal op basis van de periodiek geactualiseerde liquiditeitsbegroting en met inachtneming van het 'Financieringsstatuut', de liquiditeitsbehoefte worden ingevuld. Ook in het meerjarenperspectief zijn na het aantrekken van de benodigde financiële middelen voor de renovatiekosten geen liquiditeitsproblemen te verwachten.

Kasgeldlimiet

De kasgeldlimiet is een instrument ter beperking van het renterisico op de korte schuld. Deze limiet stelt dat de gemiddelde netto-vlottende schuld in een bepaald kwartaal niet hoger mag zijn dan het wettelijk bepaald percentage van 8,2% van het begrotingstotaal. Het begrotingstotaal voor 2021 bedraagt € 7,8 mln. De kasgeldlimiet komt daarmee op € 640.000,-. Dit bedrag wordt maandelijks getoetst aan de werkelijke omvang van het kasgeld.

2.4 Overige financiële kengetallen

De navolgende kengetallen worden onderkend:

- 1a Netto schuldquote.
- 1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen.
- 2 Solvabiliteitsratio.
- 3 Grondexploitatie.
- 4 Structurele exploitatieruimte.
- 5 Belastingcapaciteit.

1a Netto schuldquote

De netto schuld weerspiegelt het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Ultimo 2021 bedraagt deze schuldquote 440%. Deze hoge quote is het gevolg van de omvang van de leningportefeuille die benodigd is voor de financiering van de renovatie. Deze quote zal naar verwachting in 2022 nog iets toenemen. Opgemerkt wordt dat de eigen middelen, i.c. de tolopbrengsten, voldoende zijn om aan de aflossings- en renteverplichtingen te voldoen.

1b Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen

Het Wegschap heeft geen middelen doorgeleend aan private of publiekrechtelijke organisaties. Derhalve is de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekkingen gelijk aan de netto schuldquote.

2 Solvabiliteitsratio

Dit kengetal geeft inzicht in de mate van weerbaarheid van het Wegschap. Hierbij wordt opgemerkt dat de nagenoeg constante inkomstenstroom, jaarlijks ruim € 8 mln., voldoende is om aan de rente- en aflossingsverplichtingen te voldoen alsmede om de algemene reserve te laten groeien.

3 Grondexploitatie

Dit kengetal is niet van toepassing. Het Wegschap heeft geen grond aangekocht voor (toekomstige) projecten.

4 Structurele exploitatieruimte

Bij dit kengetal worden de structurele baten en lasten vergeleken met de totale baten. De baten bij het Wegschap worden, op de bijdragen van de garanten en enige neveninkomsten na, rechtstreeks bepaald door het volume aan verkeer.

5 Belastingcapaciteit

Dit kengetal is niet van toepassing. Het Wegschap heeft geen inkomsten uit belastingen.

Financiële kengetallen				
Kengetal	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022
Netto schuldquote	163%	101%	440%	483%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	163%	101%	440%	483%
Solvabiliteitsratio	16,15%	34,19%	24,60%	27,53%
Structurele exploitatieruimte	8,47%	42,70%	22,45%	72,66%
Netto schuldquote (en gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen)				
Passiva				
Totaal van de vaste schulden (ultimo jaar)	16.195	11.576	36.428	42.650
Totaal van de netto-vlottende schulden (ultimo jaar)	83	500	500	400
Totaal van de overlopende passiva (ultimo jaar)	1.267	138	193	100
Totaal	17.545	12.214	37.121	43.150
Activa				
Financiële vaste activa	0	0	0	0
Totaal van uitzettingen rentetypische looptijd <1 jr	2.861	2.500	1.500	1.500
Totaal van alle liquide middelen	105	864	371	459
Totaal van de overlopende activa	30	700	982	1.457
Totaal voor Netto schuldquote	2.997	4.064	2.853	3.416
Totaal voor Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	2.997	4.064	2.853	3.416
Totaal van de baten exclusief de mutaties van reserves	8.932	8.107	7.788	8.229
Solvabiliteitsratio				
Totaal eigen vermogen	2.944	6.521	11.361	16.467
Totaal van de passiva	18.230	19.071	46.182	59.817
Structurele Exploitatieruimte				
Totaal lasten exclusief mutaties reserves	7.023	3.612	2.236	2.249
Totaal incidentele lasten exclusief mutaties reserves	0	0	0	0
Totaal structurele lasten exclusief mutaties reserves	7.023	3.612	2.236	2.249
Totaal baten exclusief mutaties reserves	8.932	8.107	7.788	8.229
Totaal incidentele baten exclusief mutaties reserves	63	85	85	0
Totaal structurele baten exclusief mutaties reserves	8.869	8.022	7.703	8.229
Totaal stortingen in reserves	1.089	949	3.718	0
Totaal incidentele stortingen in reserves	0	0	0	0
Totaal structurele stortingen in reserves	1.089	949	3.718	0
Totaal onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Totaal incidentele onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Totaal structurele onttrekkingen uit reserves	0	0	0	0
Totaal baten exclusief mutaties reserves	8.932	8.107	7.788	8.229

Bedragen x € 1.000,-

2.5

Onderhoud kapitaalgoederen

Het Wegschap is eigenaar en beheerder van ca. 4 kilometer wegvak. Gelegen tussen kilometerpaal 26.2 aan de Nieuw Bonaventuurseweg en kilometerpaal 30.1 aan de Kiltunnelweg. Tevens behoren de fietspaden, parallelwegen, het tolplein, de tunnel en de bijbehorende gebouwen tot het areaal van het Wegschap.

Met uitzondering van de tunnel met open afritten, het tolplein en de gebouwen is het beheer en onderhoud aan de wegen, bermen, watergangen etc. sinds 1985 uitbesteed aan de provincie. De provincie voert hieraan dagelijks en meerjarig onderhoud.

De onderhoudsprogramma's van het Wegschap zijn gericht op de tunnel, het tolplein, de gemalen en de gebouwen. De programma's voor het jaarlijks terugkerend onderhoud en het meerjarig onderhoud zijn gepland in het instandhoudingsplan. In het kader van tunnelveiligheid is daarnaast een veiligheidsbeheerplan opgesteld.

Sinds 2004 is de 'Wet aanvullende regels veiligheid wegtunnels' (Warvw) van kracht. De Kiltunnel valt onder de regels van deze wet, waarin is geregeld dat de tunnelbeheerder de veiligheid van de weggebruiker aantoonbaar borgt. Het tunnelveiligheidsplan en het veiligheidsbeheerplan zijn de geëigende instrumenten hiervoor. Mede aan de hand van het veiligheidsbeheerplan is in 2010 het instandhoudingsplan opgesteld en door het bestuur vastgesteld.

Hierin zijn werkzaamheden gepland met het doel functieverlies van installaties te voorkomen en de veiligheid van de weggebruiker te garanderen. Met het volgen van dit plan wordt geborgd dat de staat van onderhoud aan gebouwen en installaties voldoende is en functieverlies wordt voorkomen. Tevens zijn engineeringkosten voor de renovatie hierin voorzien.

Renovatie

Bij het opstellen van deze begroting is rekening gehouden met de geplande grootschalige renovatie. Naar verwachting zullen de renovatiewerkzaamheden in 2020 aanvangen en medio 2022 worden opgeleverd. Tot medio 2020 zullen de benodigde ontwerpwerkzaamheden plaatsvinden.

De totale kosten voor dit project zijn geraamd op ca. € 40 mln. met een onzekerheidsmarge van plus en min 20%.

In de bestuursvergadering van oktober 2018 heeft het bestuur ingestemd met het projectplan vervolgens is in de bestuursvergadering van 24 januari 2019 ingestemd met het financieringsplan.

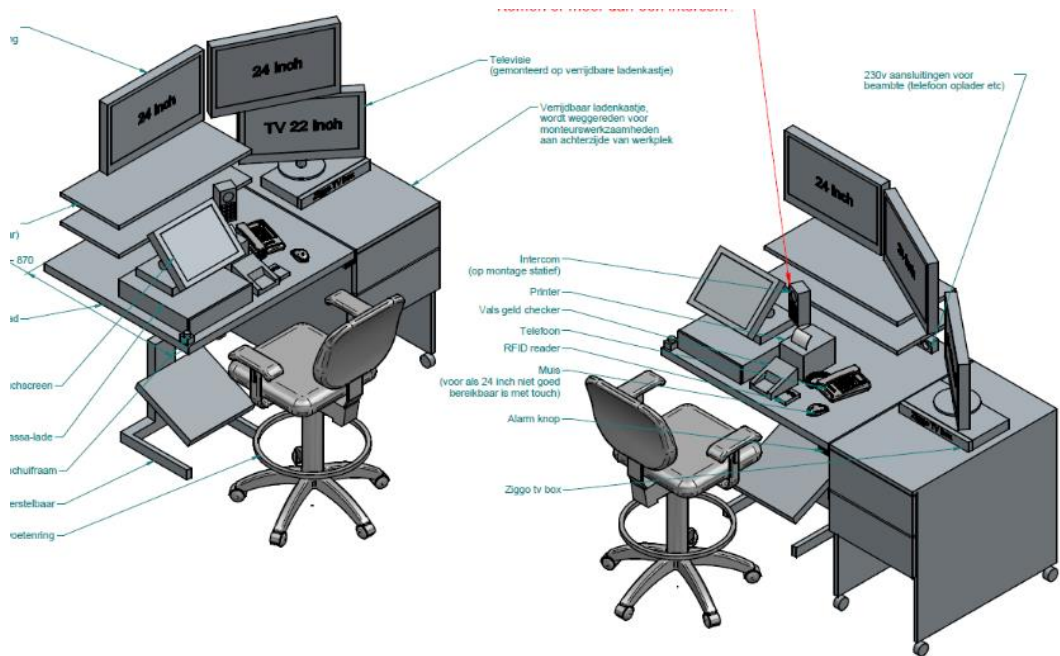
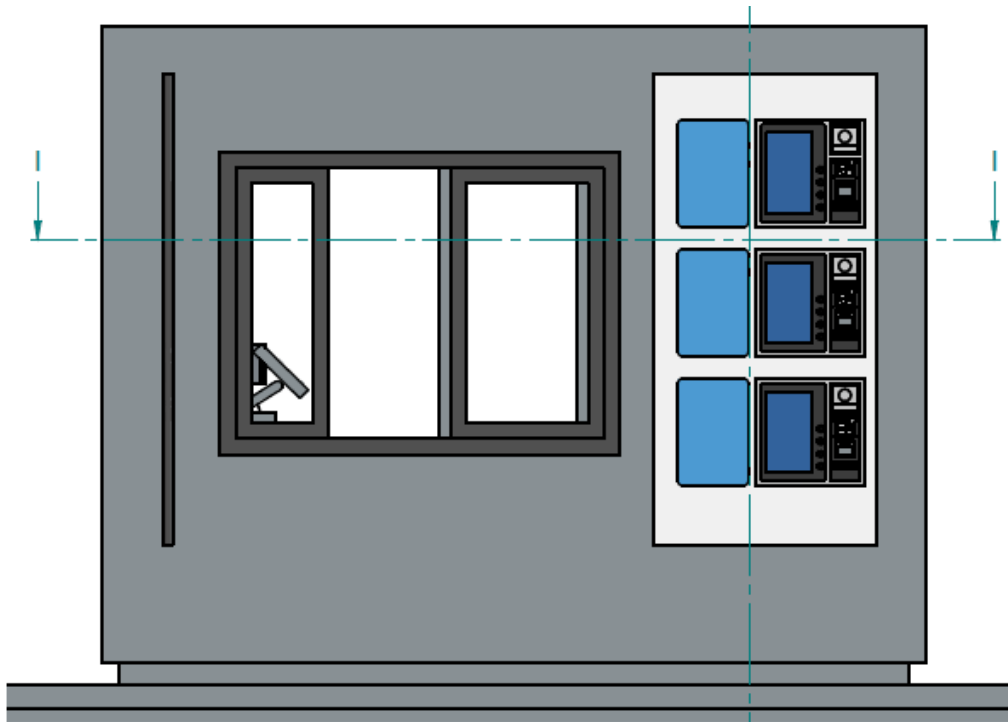
Renovatie is noodzakelijk om de levensduur van de tunnel te verlengen en de kwaliteit van de tunnel en de dienstverlening te behouden en daar waar mogelijk te verbeteren.

Hiermee wordt voorkomen dat de navolgende risico's optreden:

- a. Uitval van systemen; uitval kan leiden tot verminderde beschikbaarheid en zelfs tot intrekking van de openstellingsvergunning.
- b. Forse toename van instandhoudings-/exploitatiekosten.
- c. Niet meer kunnen garanderen/borgen van de veiligheid van weggebruikers.
- d. Onvoldoende capaciteit op het tolplein om de verkeerstoename op een juiste wijze af te wikkelen.
- e. Niet meer kunnen voldoen aan wet- en regelgeving.
- f. Verdere deformatie van civiele constructies waardoor de constructieve veiligheid niet meer kan worden geborgd.

Daarnaast zal de energielast verlaagd worden en een deel van het energiegebruik zal duurzaam opgewerkt worden.

Het vernieuwen van de roltraphuizen, het kantoor en het tolplein zijn de meest in het oog springende onderdelen van de renovatie. Uiteraard wordt er veel aandacht besteed aan het ontwerp van de klantendisplay en de werkplekken van de tolbeambten. Zie hiervoor de eerste ontwerpen.

2.6 Risicoparagraaf

In deze paragraaf wordt inzicht gegeven in de risico's die een rol spelen in de bedrijfsvoering van de Kiltunnel en die invloed kunnen hebben op toekomstige financiële resultaten.

Indien de resultaten daar aanleiding toe geven ligt er een aantal beheersmaatregelen voor de hand:

- a. het aanspreken van de algemene reserve;
- b. het bijstellen van de bijdrage van de garanten;
- c. het indexeren van de toltarieven.

Deze maatregelen kunnen in het lopende exploitatiejaar bij bestuursbesluit worden geëffectueerd.

De navolgende risico's kunnen worden onderkend:

- Verminderde tolopbrengsten.
- Levensduur en schade civiele constructies.
- Zinkvoegen.
- Functieverlies van technische installaties.
- Automatisering.
- Stijgende onderhoudskosten.
- Hogere rentelasten.
- Hogere renovatiekosten dan geraamd.

Verminderde tolopbrengsten

Erkend wordt dat de tolopbrengsten in beginsel afhankelijk zijn van omstandigheden die niet door het Wegschap beïnvloedbaar zijn. Hierbij kan gedacht worden aan economische omstandigheden, waardoor door minder verkeer de tolopbrengsten achterblijven op de prognose. Het risico op deze financiële tegenvallers is vooraf lastig in geld te kwantificeren. Het jaar 2013 was tot nu toe het jaar waarin de inkomsten het meest achterbleven op de prognose (5,2 %). In de tabel aan het einde van deze paragraaf is dit als maximaal risico aangenomen.

Levensduur en schade civiele constructies

Tunnels worden in Nederland normaal gesproken gebouwd voor een exploitatieperiode van 100 jaar. Echter, door het uitvoeren van onderhoud en tijdige renovaties is de levensduur niet tijdgebonden. De Kiltunnel is inmiddels 40 jaar oud en wordt nauwkeurig gemonitord.

Extra aandacht wordt hierbij besteed aan de voegovergangen en de landhoofden.

Voegovergangen zijn immers aan slijtage onderhevig en schade aan de landhoofden kan ontstaan door invloeden van buitenaf.

Ontwikkelingen in de omgeving die van invloed kunnen zijn op de stabiliteit van de tunnel worden daarom kritisch beschouwd om de kans op schade te voorkomen.

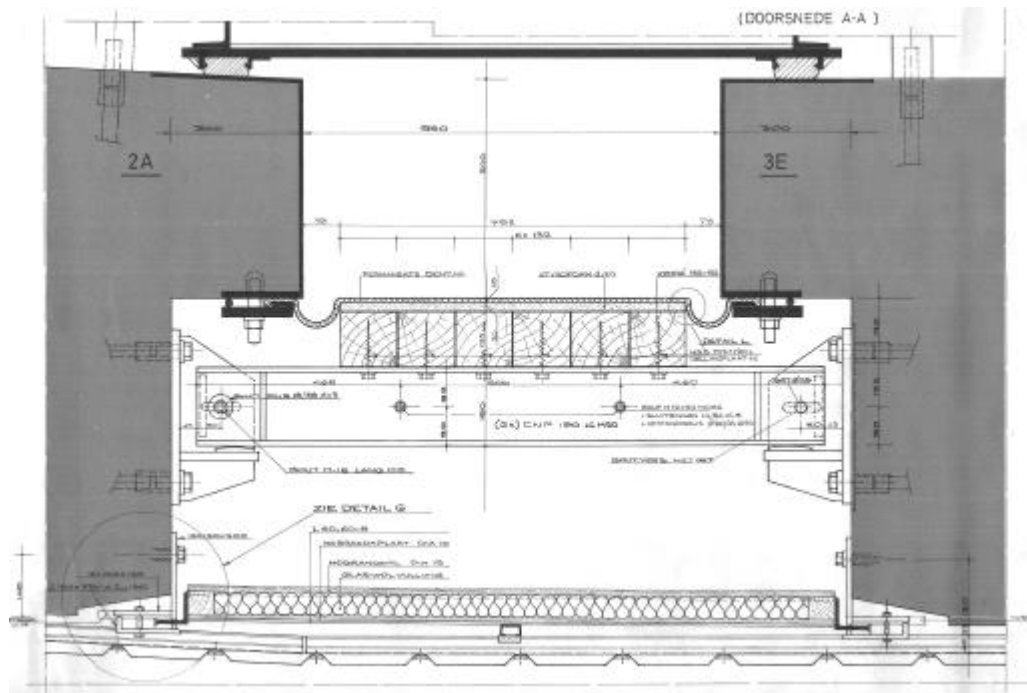
Tijdens de renovatie zullen alle kwetsbare voegovergangen worden vervangen.

Zinkvoegen

Zinkvoegen zijn waterdichte constructies/overgangen tussen de zinkelementen en de landhoofden en tussen de zinkelementen onderling. Voor een waterdichte afdichting wordt gebruik gemaakt van een rubber omegaprofiel, die met ankerbouten en klemstrippen is bevestigd aan het constructiebeton. Voor een duurzame dichting is een goede conditie van de klemstrippen en de ankerbouten van groot belang. Vastgesteld is echter dat er in algemene zin deformaties optreden aan de klemstrippen en ankerbouten die de levensduur verkorten.

In COB³-verband wordt onderzoek gedaan naar de mogelijkheden om de levensduur van de klemstrippen en ankerbouten te verlengen. Overigens is in eerder onderzoek bij de Kiltunnel, m.b.v. cameraopnames, aangetoond dat de klemverbindingen tot nog toe geen verontrustende beelden laten zien en dat deze waterdichte constructies geen lekkages vertonen. Kostbare herstelwerkzaamheden worden daarom voorlopig uitgesloten. Wel worden er proeven gedaan om de klemstrippen te voorzien van een kathodische bescherming en een extra mechanische borg om de strippen onder spanning te houden zodat de waterdichtheid blijft geborgd.

Functieverlies van technische installaties

Door het bevoegd gezag is op basis van het tunnelveiligheidsplan en het veiligheidsbeheerplan een openstellingvergunning voor de Kiltunnel verleend. In het tunnelveiligheidsplan is immers aangetoond dat het hier een veilige tunnel betreft. Door functieverlies van één of meerdere installaties neemt het veiligheidsniveau af, waardoor het bevoegd gezag maatregelen kan en zal verlangen. Uitblijven van afdoende maatregelen kan formeel zelfs leiden tot het intrekken van de openstellingsvergunning. Het uitvoeren van noodzakelijke en geplande onderhoudswerkzaamheden moet functieverlies voorkomen. Voorts zullen tijdens de geplande renovatie naast het herstellen van gedeformeerde civiele constructies alle technische installaties worden vernieuwd, waarna deze 15 tot 20 jaar ongestoord kunnen functioneren.

Automatisering

De automatisering bestaat voornamelijk uit:

- besturing en MMI⁴ voor de verkeerstechnische en tunnel technische installaties (VTTI).
- Besturing en MMI voor de tolcentrale.
- Kantoorautomatisering met financieel pakket.

Het is evident dat de drie genoemde systemen van zeer groot belang zijn voor de dagelijkse bedrijfsvoering. Immers, uitval van besturing aan de VTTI betekent dat de tolbeambte geen maatregelen meer kan nemen bij verkeersgevaarlijke situaties. En voorts dat er geen controle meer is over de technische installaties van de tunnel.

Uitval van het tolregistratiesysteem en kantoorautomatisering kan betekenen dat er voor korte of langere periode geen tolgelden afgerekend kunnen worden en er geen mogelijkheden meer zijn om te sturen in de dagelijkse bedrijfsvoering, zowel binnen de kantooromgeving als op het toplein. In voorkomend geval is er geen controle meer op crediteuren- en debiteurenadministratie, salarisbetalingen, afdrachten, etc.

Om de beschreven risico's te beteugelen zijn deze systemen in het jaarlijks onderhoudsprogramma opgenomen, worden er automatisch back-up 's gegenereerd, zijn de servers voor de kantoorautomatisering en de tolcentrale redundant uitgevoerd en fysiek in een andere ruimte geplaatst en zijn de servers voor de TTI eveneens redundant uitgevoerd.

Daarnaast is in het renovatieplan opgenomen dat de besturingsinstallatie voor de tunnelveiligheidsinstallaties redundant worden uitgevoerd. Zo is er voorzien in een dubbel uitgevoerd data netwerk, meerdere MMI's en een noodbedieningssysteem.

Tevens is in het kader van het voorkomen van cybercrime of de mogelijkheden daartoe, aansluiting gezocht bij de "ISAC-tunnels" (Information Sharing and Analysis Center). Dit is een platform van deskundigen dat een veilige en vertrouwde omgeving biedt waarbinnen private partijen die actief zijn in vitale infrastructuur, vertrouwelijke informatie over cyberdreigingen en best practices kunnen uitwisselen met overheidspartijen. ISAC-tunnels heeft inmiddels een handreiking gepubliceerd om cybercrime zo veel als mogelijk te voorkomen. Deze handreiking maakt onderdeel uit van de projectspecificaties voor de renovatie.

In het kader van het veilig en integer gebruik van kantoorautomatisering en tolgeldverwerking zijn contracten overeengekomen voor firewallmanagement, servermonitoring, SPAM-filtering en systeem- en netwerkbeheer.

Stijgende onderhoudskosten

Onderhoud is een activiteit waar directe sturing op plaatsvindt. Met de renovatie in het vooruitzicht neemt de intensiteit van onderhoud af, uiteraard zonder dat dit functieverlies tot gevolg mag hebben. Tijdens de renovatie zullen alle technische en veiligheidsinstallaties worden vernieuwd en zal er een nieuw beheer- en onderhoudsprogramma of instandhoudingsplan worden samengesteld. Het e.e.a. betekent dat het risico van stijgende onderhoudskosten beperkt is.

Hogere rentelasten

Gezien de ontwikkelingen op de kapitaalmarkt wordt dit risico op dit moment niet meer erkend. De benodigde financiële middelen ten behoeve van de renovatie zijn inmiddels voor een groot deel aangetrokken. Evenals in 2021 zal in 2022 nog eens € 4,- mln. worden aangetrokken, benodigd voor de financiering van de renovatie. In de begroting is voor deze leningen rekening gehouden met een rentetarief van 0,2%

Hogere renovatiekosten dan geraamd

In de raming van kosten alsook in het financieringsplan is rekening gehouden met een overschrijding van de raming van kosten van 20%. Door de positieve jaarresultaten en de gunstige liquide ontwikkelingen op de lange termijn kunnen eventuele verdere overschrijdingen worden gefinancierd met extra leningen.

Risico's en weerstandsvermogen						
Risico	Kans	Impact	Nadere omschrijving	Beheersmaatregel	Maximaal risico	Benodigde capaciteit
Tolopbrengsten	Gem. 50%	Groot 95%	5,2% van de raming v.d. tolopbrengsten	Niet beïnvloedbaar. E.v.t. aanpassing tarieven	€ 395.607	€ 191.725
Levensduur civiel	Laag 5%	Middel 50%	Deformatie betonconstructies	Onderhoud, monitoring, renovatie	€ 5.000.000	€ 125.000
Zinkvoegen	Laag 5%	Groot 95%	Deformatie klemstrippen	Gezamenlijk met RWS en COB onderzoeken en monitoren en eventueel maatregelen bedenken.	€ 10.000.000	€ 475.000
Functionieverlies T.I.	Laag 5%	Groot 95%	Kan leiden tot sluiten van de tunnel	Adequaat onderhoud en vervangingsonderhoud	€ 100.000	€ 4.750
Automatisering	Laag 5%	Groot 95%	Uitval kan leiden tot verlies van data en functionaliteit	Uitvoeren adequaat onderhoud plus tijdig vervangingsonderhoud en BU-servers	€ 100.000	€ 4.750
Onderhoudskosten	Laag 5%	Klein 5%	1% extra kostenstijging boven de raming	Directe sturing op inkopen. Minimaal onderhoud tijdens en na de renovatie.	€ -	€ -
Hogere reno.kosten	Gem. 50%	Klein 5%	Marktontwikkelingen; 2% hogere rentelasten van € 15 mln nog aan te trekken leningen	Rekening gehouden met financieringsplan. € 28.5 mln. is al gecontracteerd.	€ 300.000	€ 7.500
Benodigde weerstandscapaciteit						€ 808.725

3. Financiële begroting

Uit de financiële begroting is de financiële positie van het Wegschap af te leiden. In dit onderdeel wordt inzicht gegeven in de ontwikkeling van de balanspositie van de vaste activa en passiva, deze is opgenomen in de geprognosticeerde balans. Op basis van geprognosticeerde begin- en eindbalans van het begrotingsjaar is het EMU-saldo berekend.

Verder is ook het meerjarig beeld van de reserves, voorzieningen en de investeringen in de financiële begroting opgenomen. Inzicht in de financiële kengetallen wordt gegeven in de paragraaf weerstandsvermogen.

3.1 Begrote saldo van baten en lasten

Onderstaand overzicht geeft een weergave van het begrote saldo van baten en lasten.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Programma lasten			
Salariskosten eigen personeel	645	633	677
Personeel derden	350	235	295
Bedrijfsvoering	152	137	134
Tolgeldverwerking	56	50	58
Controle en advies	20	30	30
Vast onderhoud	357	210	154
Kapitaallasten	5.443	2.317	889
Totaal programmalasten	7.023	3.612	2.236
Programma baten			
Tolopbrengsten	8.008	7.472	7.608
Overige tolvorgoedingen	35	150	50
Bijdrage garanten	775	400	50
Overige opbrengsten	113	85	80
Totaal programmabaten	8.932	8.107	7.788
Programma lasten	7.023	3.612	2.236
Programma baten	8.932	8.107	7.788
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	1.909	4.496	5.551
Overhead	802	758	831
Bestuurskosten	18	20	20
Onvoorzien	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0
Mutaties reserve	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.089	3.718	4.700

(Bedragen x € 1.000,-)

3.2 Toelichting op het overzicht van baten en lasten

Bij het opstellen van de begroting is de lijn uit het verleden voortgezet. Naar aanleiding van gewijzigde BBV voorschriften is de overhead apart inzichtelijk gemaakt. Uiteraard zijn ook de geprognosticeerde inkomsten kritisch beschouwd. Voor 2021 (en voor 2022) is rekening gehouden met een tegenvallende tolopbrengst a.g.v. de renovatiewerkzaamheden. Voor het meerjarenmodel is gerekend met een lichte groei van 0,5% per jaar.

Ook de berekende kapitaallasten (rente en afschrijving) zorgen voor mutaties in de komende jaren. In 2021 zijn uitzondering van twee activa alle oorspronkelijke investeringen uit de bouwfase (1977) afgeschreven.

De toename in 2022 is het gevolg van de 60 jarige annuïtaire afschrijving op de kunstwerken (tunnel en viaducten) en de rentelasten van de nieuwe leningen. Pas in 2023 zullen de afschrijvingslasten van de nieuwe investeringen een belangrijke rol spelen. Daarnaast zullen in 2023 de annuïtaire afschrijvingen worden omgezet lineaire afschrijvingen.

Salariskosten eigen personeel

Deze post is samengesteld uit bruto salaris, toelagen en gratificaties, overwerk en het werkgeversdeel pensioenlasten en sociale lasten. Hierbij is rekening gehouden met extra bezetting op het toplein a.g.v. de toegenomen verkeersdruk op het toplein en extra bezetting tijdens de renovatie.

Personeel derden

Op deze post worden de kosten voor inhuur tolbeambten en kantoormedewerkers verantwoord. Vanaf 2021 is rekening gehouden met extra inzet van tolbeambten tijdens de renovatiewerkzaamheden.

Bedrijfsvoering

Dit betreft hoofdzakelijk automatiseringskosten, energie, verzekeringen, schoonmaakkosten en bedrijfswagens.

Tolgeldverwerking

Kosten voor het girale betalingsverkeer alsmede de kosten voor het geldtransport zijn in deze post begrepen. In de begroting is rekening gehouden met toenemende kosten voor betalingsverkeer a.g.v. de groeiende belangstelling om met bankpassen te betalen.

Controle en advies

Het betreft hier kosten voor controle en (technisch) advies. Voorts zijn hier de kosten begroot voor de veiligheidsbeambte en de functionaris gegevensbescherming.

Vast onderhoud

Op deze post wordt onder meer de dotatie onderhoudsvoorziening van € 38.500,- geboekt, alsmede de kosten voor vast onderhoud. Volgens planning zal de renovatie dit jaar aanvangen waardoor de kosten voor het vast onderhoud normaliter zullen afnemen. In de begroting 2021 en 2022 is hier rekening mee gehouden. Na oplevering zullen de kosten voor vast onderhoud weer toenemen.

Kapitaallasten

De kapitaallasten bestaan uit afschrijvingskosten en rentekosten. Op basis van de bestaande activastaat en de geldende afschrijvingstermijnen is de afschrijving berekend.

Met de renovatie in het vooruitzicht dienen enkele activa versneld te worden afgeschreven.

Pas in 2023, na oplevering van de renovatiewerkzaamheden, zullen de kapitaallasten (afschrijvingslasten) weer toenemen.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Kapitaallasten	5.443	2.317	889
Afschrijving tunnel	1.638	316	143
Afschrijving wegen	2.946	1.564	97
Afschrijving installaties	121	124	75
Afschrijving IVA bijdrage aan derden	300		300
Afschrijving tijdelijk kantoor			38
Rentelasten liquide middelen	0	0	0
Rentelasten langlopende leningen	439	313	236
<small>(Bedragen x € 1.000,-)</small>			

Tolopbrengsten

Bij het opmaken van de begroting 2021 is in beginsel uitgegaan van de gerealiseerde opbrengst in 2019 vermeerderd met jaarlijks 0,5%. Echter gezien de renovatiewerkzaamheden is vervolgens voor 2021 en 2022 rekening gehouden met een aantal noodzakelijke verkeersafsluitingen of andere perioden waarbij geen tolgelden kunnen worden verrekend.

Overige tolvgoedingen

Hier wordt de vergoeding van Rijkswaterstaat verantwoord voor het openstellen van de Kiltunnel.

Bijdrage garanten

In 2021 zal de jaarlijkse exploitatiebijdrage zijn teruggebracht naar € 50.000,- en als volgt verdeeld over de deelnemers.

Exploitatiebijdrag	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021
Totale exploitatiebijdrage	775	400	50
Provincie Zuid-Holland	388	200	25
Gemeente Dordrecht	326	168	21
Gemeente Hoeksche Waard	62	32	4
<small>(Bedragen x € 1.000,-)</small>			

Overhead

Het Wegschap heeft slechts één programma namelijk het exploiteren van de tunnel, tolplein en wegen c.a.. Kosten die niet direct aan het primaire proces toegewezen kunnen worden, zoals managementkosten en onderhoudskosten kantoor, worden beschouwd als overheadkosten. Tenzij automatiseringskosten toegeschreven kunnen worden aan het primaire proces worden deze kosten eveneens beschouwd als overheadkosten.

In de bestuursvergadering van oktober 2018 is afgesproken om het management te versterken waardoor de kennis van het areaal alsook de werkprocessen beter worden geborgd. Hiervoor is in de begroting en meerjarenbegroting rekening gehouden met extra personeelskosten.

3.3

Geprognosticeerde balans

Bij de waardering van de balansposten in de jaarrekening en begroting wordt zoals gebruikelijk het toerekeningsbeginsel in acht genomen. Dit beginsel kent drie componenten namelijk het voorzichtigheids-, het realisatie- en het matchingprincipe. Dit betekent dat verliezen worden genomen wanneer ze voorzienbaar zijn, dat winsten worden opgenomen als deze op balansdatum zijn verwezenlijkt en dat kosten en opbrengsten die met elkaar gerelateerd zijn in dezelfde periode worden verantwoord.

Geprognosticeerde balans						
	Ultimo 2020	Ultimo 2021	Ultimo 2022	Ultimo 2023	Ultimo 2024	Ultimo 2025
Activa						
Vaste Activa						
(im) Materiële vaste activa	15.007	43.329	56.401	52.917	49.408	45.916
Totaal Vaste Activa	15.007	43.329	56.401	52.917	49.408	45.916
Vlottende Activa						
Uitzettingen <1 jaar	2.500	1.500	1.500	1.500	1.197	2.229
Liquide middelen	864	371	459	464	2.174	950
Overlopende activa	700	982	1.457	1.473	1.159	2.100
Totaal Vlottende Activa	4.064	2.853	3.416	3.437	4.530	5.279
Totaal Activa	19.071	46.182	59.817	56.354	53.938	51.195
Passiva						
Vaste Passiva						
Eigen vermogen	6.521	11.361	16.467	18.804	20.988	23.260
Voorzieningen	337	200	200	300	100	75
Vaste schuld	11.576	33.928	42.650	36.850	32.050	27.500
Totaal Vaste Passiva	18.434	45.489	59.317	55.954	53.138	50.835
Vlottende passiva						
Vlottende schuld	500	500	400	200	400	210
Overlopende passiva	138	193	100	200	400	150
Totaal Vlottende Passiva	638	693	500	400	800	360
Totaal Passiva	19.071	46.182	59.817	56.354	53.938	51.195

(Bedragen x € 1.000,-)

3.4 Toelichting op de geprognosticeerde balans

Eigen vermogen

Onderstaande tabel geeft een overzicht van de ontwikkeling van de algemene reserve tot 2021.

Algemene reserve			
Omschrijving	2019	2020	2021
Beginstand	-150	1.855	2.944
Bestemming resultaat voorgaande jaar	2.004	1.089	3.718
Omvang reserve einde jaar	1.855	2.944	6.662

(Bedragen x € 1.000,-)

Voorziening

Jaarlijks wordt een bedrag van € 38.500,- aan de voorziening toegevoegd. In 2020 en 2021 zullen uit de voorzieningen middelen worden aangewend voor onderzoek en herstelwerkzaamheden aan de klemstrippen. Voor de periode 2022 e.v. zal opnieuw een instandhoudingsplan met de daarbij behorende onderhoudsvoorziening moeten worden samengesteld en moeten worden bepaald wat de omvang van de jaarlijkse dotatie moet zijn.

In onderstaande tabel wordt het geplande verloop van de onderhoudsvoorziening weergegeven. Hierin zijn toepassingen verwerkt die voornamelijk benodigd zijn voor werkzaamheden aan de klemstrippen.

Onderhoudsvoorziening	
Omschrijving	Bedrag
Omvang ultimo 2019	€ 325
Dotatie 2020	€ 39
Onderzoeken en ingenieursdiensten ter voorbereiding op renovatie	€ -100
Onderhoud en verbeteringen installaties	€ -
Omvang ultimo 2020	€ 264
Dotatie 2021	€ 39
Aanwendungen 2021	€ -100
Omvang ultimo 2020	€ 202

(Bedragen x € 1.000,-)

3.5

Meerjarenbegroting

Onderstaande tabel geeft de kosten en baten en de resultaten voor de periode tot en met 2025 weer op basis van het prijspeil 2020.

Bij het opstellen van de meerjarenbegroting wordt in beginsel uitgegaan van het extrapoleren van het bestaande beleid. De loonkosten worden berekend op basis van de loonontwikkelingen voor zover deze bekend zijn. Voorts is bij de overheadkosten rekening gehouden met het versterken van de backoffice.

Omdat de kapitaallasten per jaar fluctueren, zijn deze lasten per jaar afzonderlijk uitgerekend en overeenkomstig opgenomen in de meerjarenbegroting.

Voor de meerjarenbegroting is tevens rekening gehouden met het aantrekken van leningen. Deze leningen zijn noodzakelijk voor de financiering van de renovatie. Voor het berekenen van de verschuldigde rente is voor de nog aan te trekken leningen uitgegaan van een rentepercentage van 0,2%.

Omschrijving	Rekening 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023	Begroting 2024	Begroting 2025
Programma lasten							
Salariskosten eigen personeel	645	633	677	610	612	614	616
Personeel derden	350	235	295	295	295	295	295
Bedrijfsvoering	152	137	134	134	134	134	134
Tolgeldverwerking	56	50	58	58	58	58	59
Controle en advies	20	30	30	30	30	30	30
Vast onderhoud	357	210	154	154	154	369	369
Kapitaallasten	5.443	2.317	889	969	3.776	3.752	3.703
Totaal programmalasten	7.023	3.612	2.236	2.249	5.059	5.252	5.205
Programma baten							
Tolopbrengsten	8.008	7.472	7.608	8.048	8.089	8.129	8.170
Overige tolvergoedingen	35	150	50	50	50	50	50
Bijdrage garanten	775	400	50	50	50	50	50
Overige opbrengsten	113	85	80	80	81	81	81
Totaal programmabaten	8.932	8.107	7.788	8.229	8.269	8.310	8.351
Programma lasten	7.023	3.612	2.236	2.249	5.059	5.252	5.205
Programma baten	8.932	8.107	7.788	8.229	8.269	8.310	8.351
Gerealiseerd totaal saldo van baten en lasten	1.909	4.496	5.551	5.979	3.211	3.058	3.146
Overhead	802	758	831	853	853	854	854
Bestuurskosten	18	20	20	20	20	20	20
Onvoorzien	0	0	0	0	0	0	0
Vennootschapsbelasting	0	0	0	0	0	0	0
Mutaties reserve	0	0	0	0	0	0	0
Gerealiseerd resultaat	1.089	3.718	4.700	5.106	2.337	2.184	2.272

(Bedragen x € 1.000,-)

3.6

Overzicht taakvelden

In onderstaand overzicht wordt het taakveld conform de vereisten van het BBV gepresenteerd.

Taakveld	Begroting 2019		Begroting 2020		Begroting 2021	
	Lasten	Baten	Lasten	Baten	Lasten	Baten
<u>Bestuur en ondersteuning</u>						
Bestuurskosten	15	15	20		20	
Overhead	543	537	758		831	
Treasury	444		313		236	
Overige baten en lasten			-		-	
<u>Verkeer, vervoer en waterstaat</u>						
Verkeer en vervoer	6.696	8.647	3.298	8.107	2.000	7.788
Resultaat van de rekening van baten en lasten		949		3.718		4.700
<small>(Bedragen x € 1.000,-)</small>						

4. Bijlagen

4.1 Staat van leningen

Naam	Rente- percentage	Omvang 01-01-2021	Aflossingen	Rente betalingen	Totaal rente + aflossing	Omvang 31-12-2021	Omvang 31-12-2022
		16.575.953	4.647.919	296.613	4.944.532	33.928.034	42.650.000
BNG	4,100	466.667	233.333	19.133	252.467	233.333	-
BNG	3,655	700.000	700.000	25.585	725.585	-	-
BNG	2,310	800.000	400.000	18.480	418.480	400.000	-
BNG	0,735	1.600.000	200.000	11.760	211.760	1.400.000	1.200.000
BNG	1,900	900.000	300.000	17.100	317.100	600.000	300.000
BNG	1,695	1.250.000	250.000	21.188	271.188	1.000.000	750.000
NWB	0,256	1.200.000	200.000	3.072	203.072	1.000.000	800.000
BNG	1,390	1.000.000	250.000	13.900	263.900	750.000	500.000
BNG	4,900	1.259.286	614.586	61.705	676.291	644.700	-
BNG	2,200	2.100.000	700.000	46.200	746.200	1.400.000	700.000
BNG	2,830	300.000	300.000	8.490	308.490	-	-
BNG	0,664					4.000.000	3.600.000
BNG	0,708					-	2.500.000
BNG	1,054					-	8.000.000
NWB	0,835					6.000.000	5.700.000
NWB	0,835					8.000.000	7.000.000
<u>Nog aan te trekken leningen</u>							
1e	1,000	5.000.000	500.000	50.000	550.000	4.500.000	4.000.000
2e	1,000					4.000.000	3.600.000
3e	1,000						4.000.000
Totalen		16.575.953	4.647.919	296.613	4.944.532	33.928.034	42.650.000

4.2 EMU-saldo

Voor gemeenschappelijke regelingen is het van belang te weten of de individuele referentiewaarden van het EMU-saldo die voor de individuele gemeenschappelijke regeling berekend zijn, meerjarig overschreden worden. Omdat het consequenties heeft als de macronorm overschreden wordt, is het voor individuele overheden van belang om meerjarig op de individuele referentiewaarden te sturen.

Landelijk is bepaald dat het gezamenlijk aandeel van gemeenten, provincies, waterschappen en gemeenschappelijke regelingen in het landelijk EMU-tekort (van 3 %) maximaal 0,4 % van het BBP mag bedragen. Momenteel bekijkt de minister van Financiën of de referentiewaarde van 0,4% verder verlaagd kan worden naar 0,3%. Omdat overheden (nog) niet afgerekend worden bij overschrijding van de referentiewaarde worden vanaf 2016 geen individuele referentiewaarden per overheidslichaam berekend. Wel is het mogelijk het EMU-saldo aan de hand van de begroting of jaarrekening te berekenen. Voor de meerjarenbegroting gebeurt dit door middel van de geprognosticeerde balans.

Begrotingsjaar				2020	2021	2022	2023	2024	2025
EMU-saldo				5.959	-23.619	-7.966	5.921	5.493	5.739
Mutaties (1 januari tot 31 december)	Activa	Financiële vaste activa	Kapitaalverstrekkingen en leningen	0	0	0	0	0	0
			Uitzettingen	0	0	0	0	0	0
		Viottende activa	Uitzettingen	-700	-1.000	0	0	-303	1.032
			Liquide middelen	602	-493	88	5	1.710	-1.224
			Overlopende activa	552	282	475	16	-314	941
	Passiva	Vaste Passiva	Vaste schuld	-4.969	22.352	8.722	-5.800	-4.800	-4.550
		Viottende passiva	Viottende schuld	400	0	-100	-200	200	-190
			Overlopende passiva	-936	55	-93	100	200	-250
	Eventuele boekwinst bij verkoop effecten en (im)materiële vaste activa				0	0	0	0	0

(Bedragen x € 1.000,-)

4.3 EMU-enquête

Omschrijving	2020	2021	2022	2023	2024	2025
	Volgens begroting 2020	Volgens begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021	Volgens meerjarenraming in begroting 2021
1. Exploitatiesaldo vóór toevoeging aan c.q. onttrekking uit reserves (zie BBV, artikel 17c)	3.718	4.700	5.106	2.337	2.184	2.559
2. Mutatie (im)materiële vaste activa	-1.704	28.322	13.072	-3.484	-3.509	-3.492
3. Mutatie voorzieningen	0	-137	0	100	-200	-25
4. Mutatie voorraden (incl. bouwgronden in exploitatie)	0	0	0	0	0	0
5. Verwachte boekwinst bij verkoop effecten en verwachte boekwinst bij verkoop (im)materiële vaste activa	0	0	0	0	0	0
Berekend EMU-saldo	5.421	-23.759	-7.966	5.921	5.493	6.026

(Bedragen x € 1.000,-)

5. Vaststelling

Het Dagelijks Bestuur	
Aldus behandeld in de vergadering van het Dagelijks Bestuur van vrijdag 27 maart 2020	
De secretaris	De voorzitter
<hr/>	<hr/>
De heer ir. M.M.K. Zuurmond	De heer F. Vermeulen

Het Algemeen Bestuur	
Aldus behandeld in de vergadering van het Algemeen Bestuur van vrijdag 26 juni 2020	
De secretaris	De voorzitter
<hr/>	<hr/>
De heer ir. M.M.K. Zuurmond	De heer F. Vermeulen